CZU: 341.231.14:314.745.22(478) DOI: https://doi.org/10.59295/pasfpi2025.30

REGLEMENTĂRI ȘI MECANISME INTERNAȚIONALE ALE PROTECȚIEI REFUGIAȚILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA[1]

INTERNATIONAL REGULATIONS AND MECHANISMS FOR THE PROTECTION OF REFUGEES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

SPRINCEAN Serghei
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM
doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar
ORCID: 0000-0002-7411-9958
E-mail: sprinceans@yahoo.com

GRIGORIU Inga
Școala doctorală Științe Sociale, USM, doctorandă
ORCID: 0009-0006-7289-8624
E-mail: inga.grigoriu@da.md

GUIGOV Alexandru
Consilier juridic, Centrul de Drept al Avocaților (CDA)
ORCID: 0009-0001-6632-8864
E-mail: alexguigov@gmail.com

Abstract. *This study examines the international regulatory framework, institutions, and support mechanisms related to refugee protection in the Republic of Moldova, assessing their functionality as international and European standards to be implemented in national states such as the Republic of Moldova. By referencing key international conventions, European documents, and international legislation, the study highlights the hierarchy of applicable legal instruments, the role and objectives of European and international institutions, and the contributions of partners involved in managing refugee flows. The investigation is conducted within the framework of the project "Camps and Camp-Like Settings in Urban Environments: Bridging Humanitarian and Development Activities", supported by the Swiss Network for International Studies (SNIS).*

Keywords*: refugees, asylum, international protection, human rights, migration, security*

---

[1] Articolul este elaborat în cadrul subprogramului de cercetare: 01.05.01 *„Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană: abordări juridice, politologice și sociologice"* și în cadrul proiectului *„Camps and Camp-Like Settings in Urban Environments: Bridging Humanitarian and Development Activities",* finanțat de SNIS.

Introducere

Protecția juridică a refugiaților reprezintă un subiect de interes major la nivel internațional, având implicații juridice, sociale și politice [1, p. 27; 2, p. 82]. Conform normelor generale [3, p. 34], gestionarea și integrarea refugiaților este un proces complex, care implică multiple niveluri de decizie și acțiune ce necesită o coordonare consolidată între o varietate de actori la nivel național și internațional [4, p. 51; 5, p. 37]. Acest proces include instituții guvernamentale, organisme internaționale, organizații non-guvernamentale, autorități locale, societatea civilă, fiecare având un rol esențial în asigurarea protecției, sprijinului și incluziunii refugiaților [6, p. 189; 7, p. 8]. Interacțiunea dintre acești actori determină eficiența răspunsului la criza refugiaților și influențează atât adoptarea politicilor de azil, implementarea măsurilor de protecție, cât și organizarea mecanismelor de asistență umanitară [8, p. 53; 9, p. 71].

Metodologia aplicată

Studiul utilizează metoda analitică pentru examinarea legislației internaționale [10, p. 105; 11, p. 113], identifică principalele norme aplicabile în domeniul protecției refugiaților, analizează ordinea instituțională, structura și atribuțiile autorităților implicate în protecția refugiaților [12, p. 463; 13, p. 93]. Metoda documentară este utilizată pentru colectarea și interpretarea actelor normative și altor documente juridice relevante [14, p. 31; 15, p. 335]. Metoda prospectivă examinează mecanismele de sprijin existente, inclusiv parteneriatele dintre diverse organizații internaționale și ONG-urile internaționale specializate [16, p. 544; 17, p. 221], pentru a determina impactul acestora asupra condițiilor de primire și integrare a refugiaților [18, p. 81; 19, p. 482]. De asemenea, analiza comparativă permite evaluarea compatibilității, diferențelor și asemănărilor dintre cadrul legislativ al unelor state membre ale UE cu cel al Uniunii Europene [20, p. 92; 21, p. 96], cât și a nivelului de coordonare dintre instituțiile naționale și actorii internaționali [22, p. 162; 23, p. 11].

Rezultatele investigației

Cadrul juridic internațional, organizații și instituții internaționale în domeniul protecției refugiaților.

În acest context, menționăm reglementările internaționale și regionale transpuse în legislația națională după cum urmează [24]:

Declarația Universală a Drepturilor Omului la Art. 14 garantează dreptul persoanelor de a solicita azil și de a beneficia de azil în alte țări pentru a nu fi persecutate.

Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 și Protocolul privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967 încheiat la New York [25], stabilesc o definiție universală unică a termenului ”refugiat”, principiile cheie și drepturile persoanelor cărora li s-a acordat statutul de refugiat, cât și responsabilitățile statelor care acordă azil.

Convenția din 28 septembrie 1954 privind statutul apatrizilor adoptată la New York [26] stabilește drepturile și obligațiile apatrizilor, inclusiv accesul la educație, angajare și documente de călătorie.

Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 la ODD 10 stabilește „asigurarea unei migrații legale, desfășurate în condiții de siguranță și ordine, care să presupună respectarea deplină a drepturilor omului și aplicarea unui tratament uman migranților, indiferent de statutul lor, refugiaților și persoanelor strămutate" [24].

Pactul global pentru o migrație sigură, reglementată și ordonată, precum și obiectivele Pactului global pentru refugiați [27], care vizează promovarea cooperării internaționale prin definirea unor principii directoare și prin furnizarea unui cadru multilateral de politici.

Organizații și structuri internaționale de protecție a drepturilor omului și a refugiaților

Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) este principala agenție a ONU responsabilă de protecția și asistența refugiaților la nivel global [28, p. 27], cu misiunea de a oferi sprijin persoanelor forțate să-și părăsească țările de origine din cauza conflictelor, persecuțiilor sau altor situații de criză [29, p. 555; 30, p. 312]. Deține rolul de a supraveghea implementarea Convenției de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților și a Protocolului adițional din 1967 [31, p. 532; 32, p. 232]. Organizația colaborează intensiv cu guvernele, organizațiile non-guvernamentale și instituțiile internaționale pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale refugiaților și pentru a facilita soluții durabile [33, p. 510; 34, p. 22].

În Republica Moldova, UNHCR are o prezență activă încă din anul 1998, când a fost semnat un acord de cooperare cu autoritățile naționale pentru sprijinirea refugiaților și a solicitanților de azil [35]. Organizația joacă un rol crucial în oferirea de asistență juridică, materială și tehnică pentru consolidarea sistemului național de azil și protecție a refugiaților [36, p. 41; 37, p. 43]. De-a lungul anilor, acest parteneriat a contribuit la dezvoltarea unor politici solide de protecție și integrare, iar sprijinul acordat de Republica Moldova refugiaților s-a evidențiat în mod special în contextul crizei umanitare generate de conflictul din Ucraina [38, p. 101; 39, p. 122]. Mențiunea de Onoare în cadrul Premiul Nansen pentru Refugiați, decernat de UNHCR în 2024 [40], a recunoscut la nivel internațional eforturile Republicii Moldova în acest domeniu [41, p. 26; 42, p. 347]. Distincția a subliniat solidaritatea și generozitatea deosebită de care au dat dovadă cetățenii, autoritățile și organizațiile umanitare din Republica Moldova în oferirea de sprijin persoanelor forțate să își părăsească locuințele [43, p. 204; 44, p. 159].

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) este agenția ONU dedicată sănătății reproductive și drepturilor femeilor și tinerilor [45, p. 9; 46, p. 32]. În Republica Moldova, UNFPA joacă un rol semnificativ la îmbunătățirea serviciilor medicale și accesul la îngrijirea de calitate atât pentru populația locală, cât și pentru

refugiați [47, p. 337; 48, p. 40]. Contribuie la crearea de spații sigure, suport pentru tineri și adolescenți, combaterea violenței bazate pe gen, sprijinirea refugiaților, în special a femeilor și copiilor afectați de crize umanitare prin oferirea de asistență necesară [49, p. 245; 50, p. 141]. În contextul crizei refugiaților din Ucraina, UNFPA și-a intensificat eforturile în Moldova, oferind suport logistic și financiar pentru a răspunde nevoilor urgente ale refugiaților [51]. Organizația colaborează strâns cu autoritățile locale și alte agenții internaționale pentru a coordona eficient asistența umanitară și a promova coeziunea socială între refugiați și comunitățile gazdă [52, p. 19; 53, p. 524].

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) este agenția Națiunilor Unite dedicată gestionării migrației, având misiunea de a sprijini statele și persoanele în asigurarea unei migrații sigure, ordonate și reglementate [54, p. 11; 55, p. 150]. OIM și-a început activitatea în Republica Moldova în 2001, iar în 2003, țara a devenit oficial stat membru al organizației [56, p. 82]. OIM asistă autoritățile din Republica Moldova în dezvoltarea și implementarea politicilor eficiente de migrație, protecția drepturilor migranților și refugiaților, promovează integrarea acestora în comunitățile locale [57, p. 149; 58, p. 39]. În contextul crizei refugiaților din Ucraina, OIM oferă asistență umanitară, inclusiv servicii de relocare, sprijin și protecție pentru persoanele strămutate [28, p. 28].

Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR) este o organizație umanitară recunoscută la nivel mondial pentru protejarea victimelor conflictelor armate și a altor situații de violență cu un rol crucial în oferirea de asistență umanitară, monitorizarea respectării dreptului internațional umanitar și sprijinirea comunităților afectate de conflicte [59, p. 106; 60, p. 188].

În contextul conflictului din Ucraina, CICR a intensificat eforturile de asistență umanitară pentru refugiații ucraineni prin colaborarea intensă cu autoritățile naționale și organizațiile locale din Republica Moldova în vederea oferirii sprijinului material și logistic și a facilitării accesului la servicii esențiale [61, p. 257; 62, p. 151]. Drept urmare, în a. 2023, Parlamentul Republicii Moldova a ratificat un acord cu CICR [63], oferindu-i un statut oficial și recunoscându-l ca o entitate diplomatică în țară. În colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, CICR contribuie activ la gestionarea fluxurilor de refugiați și crizelor umanitare prin sprijinirea structurilor guvernamentale și oferirea de instruiri specializate [64, p. 70]. Mai mult, organizația a stabilit un parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru a îmbunătăți asistența acordată persoanelor vulnerabile [65, p. 177].

HelpAge International este o organizație globală dedicată protecției și îmbunătățirii calității vieții persoanelor în vârstă, cu un accent deosebit pe grupurile vulnerabile afectate de crize umanitare [66, p. 38]. În Republica Moldova, organizația joacă un rol important în sprijinirea refugiaților vârstnici prin asistență directă cum ar fi alimente și mese calde, produse de igienă, medicamente [67]. Facilitează accesul acestora la serviciile esențiale, contribuie la amenajarea unor centre de sprijin,

sprijină integrarea în comunitățile gazdă, organizează activități de socializare, sprijin psihosocial, cât și activități de advocacy [68, p. 82]. În colaborare cu autoritățile naționale și internaționale, organizația întreprinde acțiuni pentru ca nevoile specifice ale refugiaților vârstnici să fie recunoscute și incluse în politicile de sprijin și strategiile naționale de asistență umanitară [69, p. 8].

Cadrul juridic european, instituții și mecanismele de sprijin pentru protecția refugiaților

În asigurarea reglementărilor normelor comunității europene privind refugiații, Republica Moldova se conduce de [70]:

Carta Uniunii Europene, art. 18 garantează dreptul la azil și stabilește obligațiile statelor membre în gestionarea cererilor de protecție internațională.

Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri [71].

Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 stabilește standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare) [72]

Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare) [73]

Regulamentul nr. 539/2001/CE al Consiliului din 15 martie 2001 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație [74].

Instituții și mecanisme de sprijin europene pentru protecția refugiaților

Uniunea Europeană reprezintă un partener strategic și un pilon esențial al sprijinului acordat Republicii Moldova în gestionarea crizei refugiaților prin asistență financiară, suport logistic, politici de cooperare și integrare, etc. Statelor care acordă protecție internațională UE a alocat susținere financiară de 17 miliarde euro [75] pentru acoperirea nevoilor urgente ale refugiaților, inclusiv pentru adăpost, hrană, servicii medicale și educație, cât și susținerea autorităților naționale în gestionarea fluxurilor de refugiați [76, p. 276]. Astfel, cu sprijinul comunității sunt modernizate punctele de trecere a frontierei, sunt extinse centrele de tranzit și de primire pentru îmbunătățirea infrastructurii necesare gestionării situațiilor de urgență [77, p. 191]. În vederea consolidării capacității administrative a structurilor responsabile de asigurarea unui control eficient al migrației și protecția refugiaților, sunt incluse măsuri

de consolidare a supravegherii frontierelor, precum și parteneriate cu agenții europene specializate cum ar fi FRONTEX, pentru a oferi instruire și sprijin tehnic structurilor naționale responsabile de securitatea frontierelor. Totodată, UE oferă asistență tehnică și legislativă pentru armonizarea politicilor naționale în materie de azil și migrație cu cele europene, astfel încât să fie facilitată integrarea statului în sistemele regionale de protecție a refugiaților [3, p. 21].

Comisia Europeană, Consiliul și Parlamentul European reprezintă instituțiile care promovează protejarea drepturilor omului, democrației și statului de drept în Europa, gestionează provocări generate de crize a refugiaților, manifestate în diverse rânduri în cadrul spațiului comunitar [78, p. 214]. Aceste instituții sprijină Republica Moldova în dezvoltarea unor politici eficiente de protecție și integrare a refugiaților, iar prin intermediul Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) și al Comisarului pentru Drepturile Omului, este supravegheată respectarea Convenției Europene a Drepturilor Omului, în materie de protecție internațională împotriva abuzurilor și discriminării.

Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA) este o agenție descentralizată a UE cu rolul său principal este de a sprijini statele membre în implementarea eficientă a legislației europene în domeniul azilului, asigurând convergența procedurilor și condițiilor de primire a solicitanților de azil [3]. În contextul crizei refugiaților generate de conflictul din Ucraina, EUAA a extins sprijinul său și către Republica Moldova. În mai 2022, agenția a desfășurat un contingent de personal în Chișinău pentru a oferi asistență autorităților moldovenești în gestionarea fluxului de persoane strămutate. Aceasta a marcat prima misiune a EUAA într-o țară non-UE ce a inclus asistență tehnică și operațională, formare pentru personalul implicat în procesarea cererilor de azil sau pentru a facilita transferul refugiaților către statele membre ale UE și îmbunătățirea capacităților instituționale [79].

Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (FRONTEX) este o instituție responsabilă de gestionarea eficientă a frontierelor externe ale Uniunii Europene și de combaterea criminalității transfrontaliere. În contextul crizei refugiaților declanșate de conflictul din Ucraina, FRONTEX a extins sprijinul său către Republica Moldova ce reprezintă un stat partener esențial în gestionarea fluxurilor migratorii din regiune. În martie 2022, în urma semnării unui acord de statut între Uniunea Europeană și Republica Moldova, FRONTEX a desfășurat ofițeri din corpul său permanent pentru a asista autoritățile moldovene în controlul frontierelor și în procesarea fluxului masiv de refugiați. Astfel, acest fapt a reprezentat prima operațiune cuprinzătoare a agenției într-o țară non-UE, iar până în ianuarie 2023, FRONTEX a avut aproximativ 90 de ofițeri desfășurați în Republica Moldova, oferind suport în verificările la frontieră și supravegherea acesteia [80]. Acești ofițeri au lucrat alături de autoritățile locale pentru a combate traficul de persoane, contrabanda cu droguri, detectarea vehiculelor furate, frauda documentară și terorismul. De asemenea, agenția a colaborat strâns cu Serviciul Vamal al Republicii Moldova pentru a îmbunătăți cooperarea în domeniul vamal.

Organizații regionale relevante în materie de protecție a refugiaților

Consiliul Norvegian pentru Refugiați (CNR) este o organizație umanitară independentă dedicată sprijinirii persoanelor forțate să-și părăsească locuințele din cauza conflictelor și persecuțiilor. În aprilie 2022, NRC și-a înregistrat oficial prezența în Republica Moldova, stabilindu-și biroul central în Chișinău [81]. Organizația implementează diverse programe atât direct, cât și prin intermediul partenerilor locali, oferă sprijin în consolidarea capacităților societății civile locale și a autorităților naționale. Asistă refugiații în găsirea oportunităților de angajare și dezvoltare profesională, oferă consiliere juridică și informații esențiale refugiaților, inclusiv comunităților de romi și resortisanților țărilor terțe, pentru a facilita accesul acestora la drepturi și servicii fundamentale.

Consiliul Danez pentru Refugiați (DRC) este o organizație umanitară internațională cu o lungă tradiție în protecția refugiaților și a persoanelor strămutate forțat. Fiind activ în peste 40 de țări, DRC oferă sprijin esențial în situații de criză, promovând soluții durabile pentru integrarea și protecția persoanelor aflate în dificultate. În Republica Moldova, DRC și-a consolidat prezența în urma crizei refugiaților din Ucraina [82], oferind asistență directă și sprijin instituțional pentru îmbunătățirea capacității de gestionare a fluxurilor migratorii. Organizația colaborează cu autoritățile naționale, ONG-uri locale și parteneri internaționali pentru a oferi sprijin refugiaților și comunităților gazdă prin susținerea centrelor de cazare și asigurarea accesului la facilități de bază, servicii esențiale, consiliere juridică, sprijin documentar în vederea integrării refugiaților și protejarea drepturilor fundamentale [83, p. 45; 84, p. 265].

People in Need este o organizație non-guvernamentală cehă, dedicată furnizării de asistență umanitară și sprijinului pentru dezvoltare în diverse țări. În Republica Moldova, PIN și-a intensificat activitatea în contextul crizei refugiaților din Ucraina, implementând proiecte menite să sprijine atât refugiații, cât și comunitățile gazdă printr-o abordare strategică ce combină colaborarea transfrontalieră moldo-română, dezvoltarea capacităților organizaționale și schimbul de bune practici între organizațiile societății civile [85].

Agency for Technical Cooperation and Development(ACTED) este o organizație umanitară internațională fondată în 1993, angajată în gestionarea crizelor umanitare și promovarea dezvoltării durabile. Cu sediul central în Paris, Agenția operează în peste 40 de țări, sprijinind anual peste 27 de milioane de persoane aflate în situații de vulnerabilitate. În Republica Moldova, organizația și-a început activitatea în martie 2022, ca răspuns la criza refugiaților generată de conflictul din Ucraina [86]. Activitatea ACTED în Republica Moldova este reflectată în gestionarea unui număr important de centre de cazare pentru refugiați, furnizarea unui volum considerabil de asistență umanitară, inclusiv alimente și sprijin financiar pentru chirie.

INTERSOS este o organizație umanitară internațională, fondată în 1992 în Italia, care operează în prima linie a situațiilor de urgență, oferind asistență per-

soanelor afectate de conflicte, violență și sărăcie extremă. În Republica Moldova, INTERSOS și-a început activitatea în martie 2022, concentrându-se pe furnizarea de consultații medicale primare și gestionarea cazurilor medicale, sprijin psihologic, accesul refugiaților la sistemul național de sănătate [87]. De asemenea, organizația colaborează cu autoritățile locale și organizațiile societății civile pentru a implementa programe de protecție comunitară și gestionare a riscurilor de dezastre.

Concluzii:

Ca urmate a cercetării au fost identifiate un șir de concluzii, printre care se evidențiază faptul că investigația a subliniat modul în care normele internaționale impune un cadru comun, bine elaborat și echilibrat, în perspectiva ca aceste valori și principii să fie transpuse în legislația națională a diverselor state, indiferent de statutul acestora, fie ca state-membre ale UE, fie ca state candidat la aderare la UE, sau state cu sau fără un acord de asociere cu UE, care poate implica și un șir de obligații asumate de ajustare a legislației la prerogativele, structura și principiile legislației europene, care să reflecte prin implementare prin intermediul instituțiilor și mecanismelor specifice de protecție, o viziune națională specifică în problema asigurării securității refugiaților și integrării lor sociale ulterioare.

Studiul a evidențiat faptul că protecția juridică a refugiaților, a migranților și solicitanților de azil reprezintă un subiect de interes major la nivel internațional, atât pentru comunitatea academică, pentru societate în general, dar și pentru factorii de decizie, preocupați tot mai mult să facă față crizelor sociale, direct sau tangențial legate de fluxurile de migranți și refugiați, având multiple implicații la nivelul mentalităților sociale, având repercusiuni sociale vaste și pe un termen lung, dar și implicații la nivel politic și de getionare a întregii diversități a sferelor sociale.

Protecția juridică, politică și socială internațională a dezvoltat numeroase mecanisme instituționale care sunt gestionate și promovate de instituții internaționale și naționale care cuprind organizații guvernamentale, organisme internaționale, organizații non-guvernamentale, autorități locale care își propun implemnetarea unor proiecte de anvergură internațională, societatea civilă, în cel mai larg sens al cuvântului, din care se detașează un șir de ONG-uri internaționale cu inițiative globale sau regionale pe plan internațional. Toate aceste instituții și organizații formează un sistem funcțional de protecție internaținală a migranților și refugiaților, eficiența căruia depinde într-o măsură covârșitoare de gradul de conlucrare cu și implicare a autorităților și societății civile locale în statele naționale concrete, în care sunt implementate acele programe și inițiative internaționale bine direcționate, cum a fost și continuă să fie cazul Republicii Moldova, în contextul crizei declanșate de fluxul migrațional de refugiați din Ucraina, după declanșarea invaziei militare a Federației Ruse în acest stat-vecin cu Republica Moldova la 24 februarie 2022.

Vom mai menționa că fiecare componentă instituțional-organizațională a sistemului internațional de asigurare a protecției și sprijinului pentru migranți și

refugiați are un rol bine determinat în asigurarea protecției, sprijinului și incluziunii refugiaților. Interacțiunea dintre acești actori de calibru diferit, cu un potențial, resurse disponibile și scopuri destul de diferite, determină eficiența feadback-ului internațional și global la diverse crize ale refugiaților, situații critice concrete, și influențează, într-o măsură semnificativă. Atât adoptarea politicilor naționale și a cadrului juridic internațional cu privire la refugiați, la azil, la mecanismele de sprijin și integrare a migranților în cel mai larg sens al termenului, precum și organizarea mecanismelor de asistență umanitară, implementarea măsurilor de protecție, fie la nivel internațional, fie la cel local și național

Referințe bibliografice:

1. Sprincean S. Securitatea umană și bioetica. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017. 304 p.
2. Sprincean S. *Problematica securității umane în contextul evoluției societății contemporane*. În: Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul evoluțiilor geopolitice regionale. Cap. 4. Chișinău: Tipografia Centrală. 2016, p. 77-94.
3. European Asylum Support Office. *Judicial analysis: Asylum procedures and the principle of non-refoulement*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018. 200 p.
4. Sohoțchi T.-S., Sprincean S. Importanța asigurării securității umane pentru fortificarea sistemului electoral al Republicii Moldova. In: *Conferința anuală a Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral*. 11.11.2022, Cahul. 2022, pp. 47-60.
5. Sprincean S. *Simbioza securităţii şi interesele republcii moldova în perspectiva extinderii UE.* Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională: Materialele conferinţei ştiinţifice internaţionale, 24 mai 2024. Chişinău: AMFA, 2025, p. 32-44.
6. Sprincean S. *Politici de asigurare a securității umane în condiții pandemice*. În: Top 10 probleme politice a societăţii în contextul pandemiei de coronavirus de tip nou. Chişinău: Tipografia Centrală. Subcap. 2.5. 2022, p. 179-218.
7. Sprincean S**.** *The role of personal safety in ensuring the protection of human rights in the Republic of Moldova*. In: Защита прав человека в периоды внешнеполитической напряженности: материалы Всерос. науч-практ. конф. с Междунар. участием (Саранск, 26 мар. 2021 г.). Саранск, 2021. Ч. 1, с. 5-13.
8. Sprincean S., Pîrţac Gr., Mihalaş V. *Importanța procesului electoral în cadrul statului democratic.* In: Vector European. 2021, nr. 2, p. 52-57.
9. Sprincean S., Sohoțchi T-S, Mitrofanov, Gh. *Perspective educaționale privind importanța securității umane și siguranței persoanei în context global.* În: Tradiţie şi perspective în didactica modernă. Vol. 6. Conf. Șt. Int. *„Didactica: tradiţie,*

actualitate, perspective", ed. VIII-a, 20-21.05.2022. Alba Iulia: Aeternitas. 2022, p. 70-74**.**

10. Sprincean S. *Provocări securitare în perioada crizei sanitare și pandemiei Covid-19.* În: Mandatul de securitate: probleme actuale de interpretare, legislație și practică. Chișinău: Print-Caro, 2020, p. 104-109.
11. Sprincean S. *Development of conceptual apparatus of the contemporary security studies for better analysis of securing good governance and democracy*. In: Election Integrity and the Quality of Democracy: Challenges and Pathways to Good Governance. The work of the materials of the international scientific conference. Chişinău: CEP USM. 2025, p. 110-123.
12. Sprincean S. *Importanța securității umane în optimizarea politică și bioetică a managementului crizelor globale*. În: Political Science, International Relations and Security Studies. International Conference Proceedings. The Xth Edition. [Sibiu], 27-29 May 2016, p. 461-470.
13. Sprincean S., Becciu S. *Perspectiva postmodernă asupra problematicii siguranței omului în contextul provocărilor contemporane*. În: Revista de științe politice și relații internaționale (Institutul de științe politice și relații internaționale „Ion I. C. Brătianu") [București], Tomul XVIII, Nr. 2, 2021, p. 91-100.
14. Sprincean S. *Imperativele securitare ale societății contemporane*. În: Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației / Prospects and problems of research and education integration into the European area. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu" Cahul. Vol. VI. Partea 1, 2019, p. 29-33.
15. Sprincean S. *Importanța studiului concepției securității umane pentru o dezvoltare sustenabilă a societății.* În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 2. Conf. Șt. Int. "Didactica - Tradiție, Actualitate, Perspective". Ed. IV-a. Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia. 18-19.05.2018. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A. 2018, p. 352-359.
16. Sprincean S. *Evoluția metodologiei de cercetare în studiile de securitate în contextul noilor provocări geopolitice*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediția a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 542-553.
17. Sprincean S. *Valențe conceptual-metodologice ale unor categorii și noțiuni specifice domeniului securității.* În: Conferința Internațională "Consolidarea rezilienței sociale prin valorificarea capitalului uman în contextul aderării Republicii Moldova și Ucrainei la Uniunea Europeană", 17-18.10.2024. Chișinău: Editura USM, 2024, p. 219-226.
18. Sprincean S. *Imperative bioetice și securitare ca repere în educație și cercetare*. În: Educaţia din perspectiva valorilor. Tom XIV. Summa Paedagogica. Conf. Șt. Int. „Educaţia din Perspectiva Valorilor", Ed. a X-a*,* Alba-Iulia. 10-11.10.2018. 2019. București: Eikon, p. 80-85.

19. Sprincean S. *Politica securității umane în Republica Moldova în contextul provocărilor și oportunităților mediului regional de securitate*. În: Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurare a parcursului european. Chișinău: Tipografia Centrală. Subcap. 5.2. 2019, p. 477-497.
20. Sprincean S, Slutu N. *Ajustarea și aprofundarea obiectivelor de securitate umană în contextul fructificării perspectivei de extindere a UE*. În: Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova. Ediția VIII. Chișinău: Pulsul Pieței. 2024, p. 91-96.
21. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Ensuring human security in the conditions of the COVID-19 pandemic.* In: Sakharov readings 2021: environmental problems of the XXI century. Часть 1. Минск: ИВЦ Минфина, 2021, p. 95-98.
22. Sprincean S. *Sustainability of public policies for strengthening personal safety and human security in conditions of political instability in the East-European region*. In: Evaluation of Policies on Social Inclusion, Migration, in particular interventions related to integration. The 2nd PROFEEDBACK Conference. 12-13.09.2022. PROFEEDbook2. COST Action CA20112 PlatfoRm OF policy Evaluation community for improvED EU policies and Better ACKnowledgement - PROFEEDBACK. University of Maribor, Slovenia. 2022, p. 156-164.
23. Sprincean S. *Considerații privind implocarea tinerilor în alegeri*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie și cercetare în domeniul electoral. Ediția VIII. Decembrie 2022, p. 7-18.
24. *Cu privire la aprobarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025*: Hotărâre Nr. 808 din 23-11-2022. In: Monitorul Oficial 19-01-2023 Nr. 10-12 art. 21.
25. *Cu privire la aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților*: lege nr. 677 din 23-11-2001. In: Monitorul Oficial 11-12-2001 Nr. 150-151 art. 1199.
26. *Cu privire la aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul apatrizilor*: lege nr. 275 din 27-12-2011. In: Monitorul Oficial 03-02-2012 Nr. 25-28 art. 83.
27. UN General Assembly. *Global compact for safe, orderly and regular migration*. New York Declaration for Refugees and Migrants. Disponibil: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbdl2616/files/ny_declaration.pdf (accesat 17.02.2025).
28. Ministry of Internal Affairs. General Inspectorate for Migration. *Statistical Compendium of the Extended Migration Profile of Republic of Moldova for the years 2021-2023*. Chisinau, 2024. 55 p. Disponibil: https://igm.gov.md/wp-content/uploads/2024/12/Compendiul-Statistic-al-PME_-ed-2024.pdf (accesat 17.04.2025).
29. Sprincean S., Costa Bruno Daniel Ferreira. *Theoretical-methodological perspectives in researching person's safety in the context of the necessity of security re-*

dimensioning. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediţia a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieţei). 2025, p. 554-563.
30. Sprincean S. *Prioritățile de securitate națională prin prisma obiectivelor de securitate umană în contextul perspectivei de extindere a UE.* În: Conferința Internațională Jean Monnet "Mecanisme şi modele de adoptare a deciziilor la nivel local/regional/central",19-20 aprilie 2024 / Coord. L. Roşca. Chişinău: Print-Caro, 2024, p. 309-318.
31. Sprincean S., Grigoriu I. *Perspective civilizaționale în procesul de asigurare a securității umane.* În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediţia a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieţei). 2025, p. 531-541.
32. Sprincean S. Dezvoltarea umană și siguranța persoanei în contextul preocupărilor pentru securitatea umană. In: *Studii şi cercetări juridice.* Chişinău: CEP USM, Partea 7-8. Subcap. 7.1. 2024, pp. 231-239.
33. Sprincean S., Sîtari D. *Politici educaționale universitare europene ca imperative ale dezvoltării durabile și securității umane.* În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediţia a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieţei). 2025, p. 507-520.
34. Sprincean S. *Deepening human security and industrial symbiosis in the context of the EU enlargement*. In: Industrial Symbiosis from a technical perspective: challenges and opportunities. Bruxelles, September 10, 2024. Yecla, Spain: Technological Centre of Furniture and Wood of the Region of Murcia (CETEM). COST Action CA22110 Cooperation, development and cross-border transfer of Industrial Symbiosis among industry and stakeholders (LIAISE). 2024, p. 21-27.
35. UNHCR Moldova. *Statistical data*. Disponibil: https://www.unhcr.org/md/resurse/date-statistice (accesat 18.02.2025).
36. Sprincean S. Perspective de ajustare a principiilor securității umane în condițiile unui nou context geopolitic. In: *Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Ed. Volumul X. Cahul: CentroGrafic, 2023, Vol.10, Partea I, p. 40-44.
37. Sprincean S. *Contribuții bioetice la reformarea sistemului de asigurare a securității umane în Republica Moldova*. În: Buletinul ştiinţific al Universităţii de Stat "Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul, Seria "Științe Sociale". 2018, nr. 2 (8), 2018, p. 41-55.
38. Sprincean S. Siguranța persoanei în contextul sistemului de asigurare a securității umane. In: *Parteneriatul Estic: spre o comunitate a democrației și prosperității*, Ed. 16. Chișinău: "Print-Caro" SRL, 2023, 1, pp. 98-105.
39. Sprincean S. *Aspecte etice în procesele electorale în perspectiva eficientizării instituțiilor puterii de stat*. În: Impactul sistemului electoral asupra capacității de funcționalitate a instituțiilor puterii de stat din Republica Moldova. Cap. 8. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018, p. 118-130.

40. UNHCR Moldova. *UNHCR Nansen Refugee Award*. Disponibil: https://www.unhcr.org/md/28511-poporul-moldovei-primeste-o-mentiune-de-onoare-pentru-eforturile-umanitare-remarcabile-in-cadrul-premiului-nansen-pentru-refugiati-2024-al-unhcr.html (accesat 18.02.2025).
41. Sprincean S. Aspecte securitare ale procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. In: *Securitatea umană și socială în statul democratic*, 27 octombrie 2023. Chișinău: Tipografia "Print-Caro", 2023, p. 25-32.
42. Sprincean S. *Bioetica politică ca perspectivă de extindere disciplinară și metodologică a domeniului bioeticii globale*. În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 2. Conf. Șt. Int. "Didactica - Tradiție, Actualitate, Perspective". Ed. IV-a. Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia. 18-19.05.2018. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A. 2018, p. 345-352.
43. Sprincean S. Provocări contemporane la adresa securității umane și siguranței persoanei. In: *Statul, securitatea şi drepturile omului în era digitală.* Chişinău: CEP USM, 2023, Volum 1, pp. 202-209.
44. Sprincean S. *Corelații ale problematicii siguranței persoanei și securității umane cu domeniul drepturilor omului.* În: *Studii și cercetări juridice.* Chişinău: Tipografia Centrală. Partea a 6-a. Subcap. 7.1. 2023, p. 157-170.
45. Sprincean S. *Siguranța persoanei în condițiile necesității asigurării securității în domeniul electoral*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie şi cercetare în domeniul electoral. Ediția VII. Iunie 2022, p. 6-17.
46. Sprincean S, Catan A., Țoncu S. Perspective teoretice asupra promovării securității umane prin mecanisme ale statului de drept. In: *Vector European*. 2022, nr. 2, p. 30-35.
47. Sprincean S. *Rolul securității umane în consolidarea sistemului național de securitate*. În: Interconexiunile integrării sociale și consolidarea sistemului național de securitate: Monografie colectivă; colegiul de redacție: Ludmila Roșca [et al.]. Chișinău: Print-Caro. Cap. 11. 2022, p. 329-359.
48. Sprincean S., Pîrţac Gr., Sychev A. *Human security and ethics in support for sustainable developmen*t. In: *Vector European*. 2022, nr. 1, pp. 38-42.
49. Sprincean S. *Sporirea securității și siguranței persoanei și progresul domeniului culturii ca deziderate ale Acordului de Asociere RM-UE*. În: Revista Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. Nr. 1 (38), 2021, p. 243-248.
50. Sprincean S. *Imperativul promovării securității umane în contextul procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.* În: Republica Moldova în contextul oportunităților de modernizare: necesități de democratizare, securitate și cooperare. Cap. 10. Chișinău: Tipografia Centrală, 2016, p. 139-155.
51. UNFPA Moldova. *Temporary protection – a right to medical services for refugees from Ukraine*. Disponibil: https://moldova.unfpa.org/en/publications/temporary-protection-%E2%80%93-right-medical-services-refugees-ukraine

52. Sprincean S. Modernizarea domeniului securității ca obiect de studiu și disciplină didactică. In: *Studii naționale de securitate*, 2022, nr. 1(5), pp. 18-27.
53. Sprincean S., Tocarjevschi A. *Exercitarea controlului asupra sectorului de securitate de către instituțiile politice.* În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediţia a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 521-530.
54. Sprincean S. *Practici electorale incluzive pentru fortificarea securităţii umane şi siguranţei persoanei*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie şi cercetare în domeniul electoral. Ediţia VI. Decembrie 2021, p. 7-22.
55. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Human security and personal safety approaches to the contemporary East-European security challenges.* In: Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи: матеріали Міжнародної XI науково-практичної конференції, Чернівці, 27 травня 2021 року. Чернівці: Технодрук, 2021. с. 149-156.
56. World Migration Report 2024. In: International Organization for Migration (IOM). / McAuliffe, M. and L.A. Oucho (eds.). 2024. Geneva. ISSN 1561-5502, ISBN 978-92-9268-598-0.
57. Sprincean S. *Cultura securitară ca fundament al bunăstării societății*. În: Revista Studiul artelor şi culturologie: istorie, teorie, practică. Nr. 2 (35), 2019, p. 148-153.
58. Sprincean S., Sohoțchi T-S. *Incursiuni în studiul securității umane și siguranței persoanei*. În: Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației. US «Bogdan Petriceicu Hasdeu». Vol. VIII, partea 1. Cahul: USC. 2021, p. 38-42.
59. Sprincean S. *Insecuritatea umană în contextul securității naționale: oportunități de evaluare.* În: Riscuri și amenințări la adresa securității naționale: tehnici de analiză și evaluare. Ghid metodologic. Chișinău: F.E.P. ”Tipografia Centrală”. 2019. Subcap. 3.5, p. 105-114.
60. Sprincean S. *Perspective de asigurare a siguranței persoanei în contextul realizării securităţii umane.* În: Studii Naționale de Securitate. Revistă ştiinţifico-practică. Nr. 1(1), 2020, p. 185-200.
61. Sprincean S. *Cultura securitară a persoanei prin prisma acordului de asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană în contextul pandemiei de COVID-19*. In: *Studiul artelor şi culturologie: istorie, teorie, practică*. 2021, nr. 4(41), pp. 256-260.
62. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Incursiuni educaționale în cercetarea problematicii securității umane și siguranței persoanei.* În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 5. Conf. Şt. Int. *„Didactica: tradiţie, actualitate, perspective”, ed. VII-a,* 21-22.05.2021. Alba Iulia: Aeternitas, 2021, p. 149-153.
63. Cu privire la ratificarea Acordului dintre Republica Moldova şi Comitetul Internaţional al Crucii Roşii privind statutul, privilegiile şi imunităţile Comite-

tului Internațional al Crucii Roșii în Republica Moldova: lege nr. 80 din 13-04-2023. In: *Monitorul Oficial* 26-04-2023 Nr. 141-144 art. 218
64. Palii O. *Study on the capacity of the national asylum system in the Republic of Moldova*. Council of Europe. Chisinau, 2024. 76 p.
65. Sprincean S. *Componenta socio-culturologică a securității umane în contextul dezvoltării sustenabile a sociumului.* În: Revista Studiul artelor şi culturologie: istorie, teorie, practică. Nr. 2 (31), 2017, p. 176-183.
66. Sprincean S. *The Role of Human Security in Identifying New Perspectives of Development of the Education in the Field National Security*. În: Revista „Current and Future Perspectives on Teaching and Learning". Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba-Iulia. Nr. 1 (1), 2019, p. 36-43.
67. *HelpAge International. Moldova refugees*. Disponibil: https://www.helpage.org/news/moldova-europe-s-corner-of-generosity-and-heartache/ (accesat: 19.02.2025)
68. Sprincean S. *Conceptual, methodological and bioethical perspectives of strengthening human security in Republic of Moldova.* În: Cross Border Journal for International Studies / Universitatea „Dunărea de Jos" Galați. Vol. 2, nr. 4, 2017, p. 81-94.
69. Sprincean S. *Unele stringențe și imperative în studiile contemporane de securitate*. În: Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităţilor de securitate şi asigurare a parcursului european. / Republica Moldova în contextul provocărilor interne şi externe la adresa securităţii naţionale (Partea a III-a). Chişinău: Tipografia Centrală. 2019. Cap. 1, p. 5-20.
70. *Cu privire la azilul în Republica Moldova*: lege nr. 270 din 18-12-2008. In: *Monitorul Oficial* 13-03-2009 Nr. 53-54 art. 145.
71. *Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof.* In: Official Journal L 212 , 07/08/2001, p. 0012 – 0023.
72. *Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted.* In: Official Journal L 337, 20/12/2011, p. 9–26.
73. *Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on common procedures for granting and withdrawing international protection (recast).* In: Official Journal L 180, 29/06/2013, p. 60–95.
74. *Council Regulation (EC) No 539/2001 of 15 March 2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external*

borders and those whose nationals are exempt from that requirement. In: Official Journal L 81, 21/03/2001, p. 1–7.
75. *European Council. EU funds to help refugees.* Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/04/ukraine-council-unlocks-17-billion-of-eu-funds-to-help-refugees/ (accesat 19.02.2025).
76. Sprincean S. *Filosofia supraviețuirii: repere și perspective*. În: Revista de Filosofie, Sociologie și Științe politice. Nr. 3, 2019, p. 275-278.
77. Sprincean S. *Știința Deschisă în sprijinul asigurării securității umane și siguranței persoanei*. În: *Știința Deschisă în Republica Moldova*. Ediția 2, 27-28.10.2022. Chișinău. Chișinău: "Print-Caro" SRL, 2022, p. 187-200.
78. Sprincean S. *Importanța modelelor etice și deliberative în formarea comportamentului politic.* În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 3. Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba-Iulia. Alba-Iulia: Aeternitas. 2019, p. 212-219.
79. EUAA. *EU Asylum Agency deploys to Moldova.* Disponibil: https://euaa.europa.eu/news-events/eu-asylum-agency-deploys-moldova (accesat 19.02.2025).
80. *Ministry of Internal Affairs. Border Police. Press release*. Disponibil: https://border.gov.md/en/node/6910 (accesat 19.02.2025).
81. Norwegian Refugee Council. *NRC in Moldova. Humanitarian overview.* Disponibil: https://www.nrc.no/countries/europe/moldova (accesat 20.02.2025).
82. Ministry of Internal Affairs. *The Danish Refugee Council provides support for strengthening the capacities of the Accommodation Center of the Migration and Asylum Office of the MAI*. Press release. Disponibil: https://mai.gov.md/ro/news/consiliul-danez-pentru-refugiati-ofera-suport-pentru-intarirea-capacitatilor-centrului-de (accesat 20.02.2025).
83. Sprincean S. *The role of civil unity in the process of ensuring human security in the Republic of Moldova.* In: Правовые аспекты нациестроительства в России: история и современность. Материалы Всероссийской научной конференции с международным участием. 17.04.2020 г. Саранск: ЮрЭксПрактик. 2020, p. 44-51.
84. Sprincean S. *Libertatea individuală şi siguranţa persoanei ca imperative didactice.* În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 4. Alba Iulia: Aeternitas, 2020, p. 263-268.
85. People in Need. *One year since the invasion*: *We are helping people in Moldova support refugees from Ukraine*. Disponibil: https://www.peopleinneed.net/one-year-since-the-invasion-we-are-helping-people-in-moldova-support-refugees-from-ukraine-10029gp (accesat 20.02.2025).
86. Agency for Technical Cooperation and Development. *How ACTED supports Ukrainian refugees in Moldova*. Disponibil: https://www.acted.org/en/ukraine-conflict-how-we-support-refugees-in-moldova/ (accesat 20.02.2025).
87. INTERSOS. *Moldova - On the Frontline in the Emergency in Ukraine.* Disponibil: https://www.intersos.org/en/ukraine-emergency/ (accesat 20.02.2025).